

Maj 2009

Kære velfærdsminister Jakob Axel Nielsen

Indbydelse til deltagelse i etablering af en Dansk GARD komite med reference til WHO. GARD er en forkortelse for "The Global Alliance against Chronic Respiratory Diseases".
www.who.int/gard

WHO har længe erkendt og gjort opmærksom på, at kroniske sygdomme er en betydelig sundhedsbyrde i alle lande uanset indkomstforhold. Epidemiologiske data viser, at der er fire essentielle kroniske ikke smitsomme sygdomme (non-communicable diseases) nemlig: hjerte-kar sygdomme, cancer, kroniske lungesygdomme og diabetes. Der er derfor en naturlig stigende opmærksomhed overfor kroniske lungesygdomme og allergi. Det drejer sig om en række hyppigt forekommende sygdomme, også kaldet folkesygdomme, hvoraf flere ledsages af høj mortalitet (lungecancer og kronisk obstruktiv lungesygdom (KOL), mens andre har betydelig indflydelse på livskvalitet, sportsaktiviteter og præstationen i skolen, ved eksamen og på arbejdet (astma, høfeber og allergi).

De kroniske lungesygdomme og allergi er en meget stor direkte og indirekte økonomisk omkostning for det danske samfund. Dette kan umiddelbart ses af at ca. 3.500 mennesker diagnosticeres og dør hvert år af lungecancer. Mere end 400.000 mennesker har KOL og 3.500 dør af KOL hvert år, hvilket betyder, at den enkelte KOL patient har mange års kronisk lidelse. Ca. 400.000 har astma, som er en kronisk ofte livslang lungesygdom, og hertil kommer høfeber som rammer ca. 1 million danskere. Undersøgelser viser bl.a. at høfeber er den kroniske sygdom der koster samfundet mest i nedsat ydeevne på arbejde, i skolen og ved f.eks. eksamen i pollensæsonen hvor personer med høfeber får en hel karakter lavere, og er en sygdom der påvirker livskvaliteten og deltagelsen i et socialt liv i betydelig grad.

I Danmark er høfeber den klart hyppigste kroniske sygdom.

Astma hos børn er den hyppigste årsag til akut indlæggelse af børn på hospital.

Astma er årsagen til mindre fysisk aktivitet hos voksne, og dette øger risiko for udvikling af fedme.

KOL er årsag til godt 20 % af akutte hospitalsindlæggelser hos voksne.

Lungecancer er den cancerform der dræber flest danskere (flere end de tre næst hyppigste cancerformers årsag til dødsfald tilsammen).

Erhvervsastma er den hyppigste arbejdsmedicinske sygdom.

I alt har ca. 1.500.000 danskere en eller flere lunge- og allergisygdomme, og der er ikke tegn til, at dette mindskes i overskuelig fremtid.

WHO har ønsket at give opmærksomhed til kroniske lungesygdomme gennem etableringen af GARD, som nu er en integreret del af afdelingen for "Non-Communicable Diseases and Mental Health" i WHO, Geneve. GARD arbejder naturligt sammen med andre afdelinger i WHO herunder "Health Systems and Services" ("Essential Health Technologies" og "Essential Medicines"), "Health Security and Environment" og "Communicable Diseases" (Stop TB). Medlemmer af GARD medvirker i møder for WHO i Geneve til udviklingen af programmer for varetagelse af kronisk sygdomme, strategier for forskning, strategier for varetagelsen af specielle alvorlige lungelidelser og allergi.

Efter forberedelser blev GARD officielt etableret i 2006 ved et møde i Beijing, Kina. Det årlige møde for medlemsorganisationerne var i 2007 i Seoul, Korea, i 2008 i Istanbul, Tyrkiet (rapporten vedlagt bilag 1) og for 2009 er mødet planlagt til at finde sted 12.-13.6. i Rom, Italien, og organiseret under værtskabet af det italienske sundhedsministerium.

Der er i dag 68 medlemmer af GARD heriblandt Danmarks Lungeforening. Medlemmer kan være regeringer og statsinstitutioner, NGO'er og WHO samarbejdscentre.

Der er etableret en national GARD i mere end 20 lande. En national GARD komite som består af repræsentanter fra sundhedsministeriet, fra det regional WHO kontor og alle faglige selskaber og foreninger med arbejde indenfor lungesygdomme. Blandt de lande der har etableret en national GARD er Alger, Brasilien, Kina, Kazakhstan, Korea, Paraguay, Tunis, Tyrkiet, Vietnam og i Europa: Italien, Polen, Norge, Tjekkiet, Finland. Af statslige organisationer som er medlem af WHO's GARD kan nævnes The National Heart, Lung and Blood Institute (NHLBI) i USA, Health Canada og Filha fra Finland.

GARD har udarbejdet en handlingsplan for 2008-2013 (bilag 2) som er i overensstemmelse med 2008-2013 action plan for the global strategy for the prevention and control of noncommunicable diseases (bilag 3), og publiceret en oversigt over kroniske lungesygdomme og allergi (bilag 4). Denne handlingsplan er i overensstemmelse med World Health Assembly 61 resolution fra 2008 kaldet: WHO-PEN (WHO Package of Essential Noncommunicable Diseases Interventions).

Vi forsøgte at etablere et møde i Landstingssalen 1.11.2007 for at danne en Dansk GARD organisation, men aktiviteten blev aflyst pga. folketingsvalget og sundhedsministerens afbud. Da der ser ud til at være en politisk stabilitet, forsøger vi igen at etablere en forbindelse, for at etablere en Dansk GARD organisation.

Med udgangspunkt fra det "Danske Allerginetværk" inviteres der igen til et møde for etablering af en Dansk GARD komite. Vi vil bede dig og dine medarbejdere om at give tilsagn om at deltage i et sådan udvikling, gerne forudgået af et planlægningsmøde.

Vi vil gerne invitere så bredt som muligt, for at få tilslutning af den gruppe organisationer, der har interesse og aktivitet omkring kroniske lungesygdomme herunder ministeriet, aktive sundhedspolitikere, WHO i København, patient organisationer, samt faglige og videnskabelige selskaber med arbejde omkring kronisk lungesygdom.

Planlagte som øvrige inviterede til deltagelse i dansk GARD:

Allerginetværkets medlemmer: Dansk Selskab for Allergologi
Dansk Lungemedicinsk Selskab
Dansk Selskab for Almen Medicin
Dansk Pædiatrisk Selskab
Dansk Dermatologisk Selskab
Dansk Otologisk Selskab
Dansk Selskab for Miljø og Arbejdsmedicin

WHO kontoret i København

Danmarks Lungeforening
Astma Allergiforbundet
Landsforeningen Boserupminde

Faglig Sammenslutning af Lunge og Allergisygeplejersker

Med venlig hilsen

På vegne af arbejdsgruppen for dannelse af GARD i Danmark

Ronald Dahl, Professor i lungemedicin, Århus Universitetshospital
8000 Århus C